

Rodzaje zaburzeń mowy

Mowa jest pomostem, który łączy ludzi...

Niestety, nie zawsze jest to możliwe. Często zaburzenia mowy komplikują czy wręcz uniemożliwiają ten proces, stając się przyczyną lęku, frustracji, wycofania czy wręcz agresji.

Zaburzenia mowy to pojęcie dość szerokie obejmujące wszelkie problemy z komunikacją. Będą to więc zarówno „zwykłe” nieprawidłowości związane z wymową na przykład międzyzębowa artykulacja głoski [s], czyli tak zwane wady wymowy, jak i zaburzenia związane z dysfunkcją pracy ośrodkowego układu nerwowego, np. afazja, anartria, jąkanie, gietkot, a więc o podłożu poważniejszym, bardziej skomplikowanym. Poniżej przedstawiam najczęściej spotykane jednostki zaburzeń mowy.

Jednostki zaburzeń mowy

Dyslalia – nieprawidłowa wymowa jednej lub wielu głosek, do dyslalii zaliczamy:

- sygmatyzm, czyli nieprawidłową realizację głosek dentalizowanych: [ś, ź, ć, dź, s, z, c, dz, sz, ż, cz, dż],
- rotacyzm, czyli nieprawidłową realizację głoski [r],
- kappacyzm, czyli nieprawidłową realizację głoski [k],
- gammacyzm, czyli nieprawidłową realizację głoski [g],
- lambdacyzm, czyli nieprawidłową wymowę głoski [l],
- betacyzm, czyli nieprawidłową realizację głoski [r],
- mowę bezdźwięczną, czyli wymawianie głosek dźwięcznych jak ich bezdźwięczne odpowiedniki, np. [pułka zamiast bułka, samek zamiast zamek],
- rynolalia (nosowanie),
- palatolalia (mowa przy rozszczepie).

Opóźniony rozwój mowy – (ORM, także niemota, alalia prolongata) niższa sprawność językowa, powstała w okresie kształtowania się mowy dziecka i spowodowana wieloma czynnikami.

Afazja –całkowita lub częściowa utrata mowy wynikająca z uszkodzenia struktur mózgowych lub całkowite zaburzenie mechanizmów programujących czynności mowy u osoby, która uprzednio już te czynności opanowała.

Afonia - utrata dźwięczności głosu (np. z powodu uszkodzeń krtani).

Alalia - rozwojowe zaburzenie mowy powstające w wyniku uszkodzenia struktur korowych mózgu jeszcze przed opanowaniem mowy, z zachowaniem prawidłowego słuchu.

Anartria i dysartria – zaburzenia spowodowane uszkodzeniem dróg i ośrodków unerwiających narząd artykulacyjny, fonacyjny i oddechowy (np. mowa osób z mózgowym porażeniem dziecięcym).

Dysglosja – zniekształcenie dźwięków mowy lub niemożność ich artykułowania na skutek nieprawidłowości w budowie narządów mowy lub obniżenia słyszalności. Chodzi tu głównie o wszelkiego rodzaju nieprawidłowości w budowie: warg, języka, zgryzu lub podniebienia miękkiego lub twardego oraz o zbyt krótkie wędzidełko.

Mutyzm - brak mowy przy braku uszkodzeń ośrodków i narządów mowy, wynikający np. z zaburzeń emocjonalnych.

Oligofazja - zaburzenie mowy występujące u dzieci (dorosłych) upośledzonych umysłowo.

Jąkanie – zaburzenie płynności mówienia o podłożu wieloczynnikowym.

Gielkot – inaczej mowę bezładną, czyli mówienie bez ładu i składu, które objawia się bardzo szybkim tempem mówienia (tachylalią) i chaotycznym sposobem językowego formułowania myśli.

SLI -specyficzne zaburzenia rozwoju mowy i języka (SLI od ang. Specific Language Impairment) - zaburzenie, którego przyczyny nie można ustalić. Dziecko ma problemy z artykulacją, budowaniem wypowiedzi, a także rozumieniem wypowiedzi innych osób. SLI skutkuje trudnościami w pisaniu, czytaniu, komunikacji. Co ważne nie ma tutaj przyczyn sensu stricte medycznych, ani zaniedbań ze strony rodziny.